

PROTOKOL HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

POSUDEK VEDOUCÍHO

JMÉNO STUDENTA: **Marie Vykouková**

NÁZEV PRÁCE: **Instituce prezidenta ČR a její specifika**

HODNOTIL (u externích vedoucích uveďte též adresu a funkci ve firmě): **Vladimír Naxera**

1. CÍL PRÁCE (jaký byl a do jaké míry byl naplněn)

Práce má dva hlavní cíle – (1) pochopit, jak se instituce prezidenta a její postavení vyvíjely v historickém kontextu, jak se liší ústavní postavení od reálné praxe, a zároveň jestli a jak se mění v souvislosti se změnou volby prezidenta, zároveň má být výsledný text použitelný jako učební pomůcka při výuce tématu prezidenta ČR na středních školách; (2) zjistit, jakým způsobem se na středních školách o instituci prezidenta vyučuje (s. 9). Cíle se podařilo naplnit pouze částečně. Nejsou například zcela jasné autorčiny závěry týkající se proměny instituce prezidenta v souvislosti s přijetím přímé volby. Mnoho mezer má také část věnující se průzkumu výuky na středních školách. Jako učební materiál by text šel použít jen po výrazném připravení a odstranění veškerých chyb, nejasností a sporných pasáží.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita vlastní práce, vhodnost příloh)

Práce je rozdělena do několika částí, které se příliš neprolínají. V první části se autorka zaměřuje na stručné představení jednotlivých typů politických režimů a na postavení prezidenta v těchto režimech. V další části popisuje vývoj politického systému Československa a ČR s přihlédnutím k funkci prezidenta. Tato široká část u každého období sleduje několik aspektů – jednak ústavní vymezení prezidentských pravomocí a dále reálnou politickou praxi a to, jak se u jednotlivých prezidentů proměňovala. Výklad je místy nedotažený, v některých jiných místech autorka naopak věnuje příliš prostoru obecnějším věcem (například popisu formování československého/českého politického systému obecně), ne přímo instituci prezidenta. Výsledkem zařazení mnoha těchto částí je přílišná extenze textu, která je opravdu na hraně či za hranou akceptovatelnosti a svědčí o autorské nekázní. Příliš prostoru je věnováno také ústavnímu vymezení funkce prezidenta v komunistickém režimu – proč je důležité představovat si tak podrobně veškeré formální a ústavní aspekty prezidentství, když ústava byla v tomto ohledu vzhledem k reálnému fungování režimu v podstatě irelevantní? Formální podobu autorka v kapitole o komunismu popisuje mnohem podrobněji, než reálnou politickou praxi. Naopak některé části jsou podceněné a zjevně nedopracované – jde například o odlišení dvou typů prezidentského režimu a o rozdílnost postavení prezidenta v těchto typech (s. 17), popis vztahu prezidenta a premiéra v poloprezidentském režimu (s. 24), postavení prezidenta v letech 1989-1993 (s. 66–68), způsob volby prezidenta před přijetím přímé volby (s. 72–73), výhody a nevýhody přímé volby prezidenta v ČR (s. 81–85; celá část působí nepřesvědčivě a je vzhledem k závažnosti tématu extrémně špatně zdokumentovaná) atd. Autorka také příliš neargumentuje směrem k zodpovězení otázky, zda a jak zavedení přímé volby prezidenta proměnilo jeho postavení, kterou v průběhu práce několikrát vznáší

Třetí část, která mapuje výuku na středních školách a moc nenavazuje na předchozí text, příliš neodpovídá standardům prováděné výzkumu, to je patrné zejména v částech věnujících se představení výsledků dotazníků. Navíc jde spíše o převyprávění odpovědí na otázky z dotazníků než o jejich interpretaci. Část zaměřená na „analýzu“ učebnic působí svévolí a autorčina argumentace není příliš přesvědčivá. Nejzdařilejší pasáže této části tvoří výklad o vzdělávacích programech.

V práci se nalézají velké množství zkratkovitých a nepřiliš pochopitelných pasáží, nepřesností, chybných formulací, špatného nakládání s politologickými koncepty, nejasných míst atd. Níže pro ilustraci namátkově vybírám některá problematická prohlášení různého charakteru napříč celou prací:

- „*Tento systém [premiérský parlamentarismus] předpokládá volební systém, ze kterého vzejdou dvě politické strany – jedna vládní, druhá opoziční*“ (s. 19) – ale ani u nejtypičtějšího příkladu tohoto typu režimu, kterým je Spojené království, nejsou v parlamentu pouze dvě strany, je jich tam mnoho, i když dvě jsou značně větší, než ostatní. V současnosti dokonce není pouze jedna vládní strana, jsou dvě.
- „*Funkce hlavy státu je oddělena od funkce šéfa vlády, kde hlavu státu představuje prezident, šéfa vlády potom předseda vlády*“ (s. 21) – hlavou státu v parlamentním režimu ale může být i monarcha.
- „*[...] hrozila [v únoru 1948] dokonce i občanská válka*“ (s. 54) – máte toto nějak podložené?
- „*Ústava 9. května z roku 1948, která v podstatě dodržovala demokratické principy*“ (s. 56) – to následně zcela negujete konstatováním na další stránce, kde píšete, že Beneš „*komunisticky vyhlížející ústavu nepodepsal*“ (s. 57) – co znamená komunisticky vyhlížející ústava? A byla tedy demokratická nebo komunisticky vyhlížející? Na následující straně opět tvrdíte, že ústava „*představovala principy demokratického státu*“ (s. 58).
- „*Miloš Zeman se hlásil k politické straně SPOZ, tedy levicové straně*“ (s. 86) – na základě čeho považujete SPOZ za stranu levicovou? Dá se opravdu v rámci pravo-levého spektra zařadit?
- „*Miloš Zeman reprezentuje nadpoloviční většinu všech občanů České republiky*“ (s. 86) – on je prezidentem pouze těch, kteří jej volili? Není prezidentem všech občanů?
- „*Respondenti byli zcela anonymní, jelikož v tomto výzkumu není potřeba znát jejich osobní záležitosti – jako jméno, věk atd.*“ (s. 130) – opravdu se domníváte, že například věk se nemůže promítnout do toho, jakým způsobem vyučující učí například o komunistickém období?

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (jazykový projev, kvalita citací a používané literatury, grafická úprava)

Formální stránka textu se potýká s několika problémy. Jde jednak o problém jazykový – stylistika je místy na velmi špatné úrovni, občas se vyskytují gramatické chyby (hojně například v psaní čárek v souvětích).

Autorka se příliš spoléhá na české zdroje. Se zdroji navíc někdy špatně pracuje – na některé zdroje špatně odkazuje (např. Pehe 2012), místy odkazuje nejednotně, když na literaturu odkazuje na několika místech v poznámce pod čarou místo v textu. Některé problémy má i seznam zdrojů – dělení na literaturu a prameny není správně provedeno, u kapitol ze sborníků chybí rozsah stránek atd.

Vyskytují se i další drobnější formální chyby (například špatné psaní pomlček).

4. STRUČNÝ CELKOVÝ KOMENTÁŘ (silné a slabé stránky práce, zdůvodnění hodnocení)

Domnívám se, že přes veškeré problémy práce představuje ještě přijatelný diplomový text. Silnou stránkou je množství informací a pokus o systematické zpracování, byť se potýká s mnoha problémy. Mezi slabé stránky patří kromě formálních záležitostí zejména nejasnost některých pasáží, množství diskutabilních formulací, nedotaženost některých částí, přílišná délka textu atd. Při hodnocení obsahové stránky je třeba zmínit, že autorka nestuduje obor politologický (u politologa by byly v práci se vyskytující obsahové nejasnosti problematičtější). Text v současné podobě ale není možné využít jako výukový materiál, jak autorka nastiňuje v úvodu.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY URČENÉ K ROZPRAVĚ PŘI OBHAJOBĚ

1. Prosím studentku, aby se vyjádřila k připomínce vznesené v posudku.
2. Proměnil způsob volby nějak významně postavení prezidenta v rámci politického systému?

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA

V případě velmi precizní obhajoby je práci možné hodnotit ještě jako **dobrou**.